



ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย :

ศึกษากรณีหนี้โทษปรับทางอาญาของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย

LEGAL PROBLEMS TO PRESENTATION OR A CLAIM IN BANKRUPTCY ACTION:

A STUDY ON THE CRIMINAL FINES OF DEBTOR IN BANKRUPTCY CASE

กนกอร เกษสุพรรณ และ ดร.ญาดา กาศยปนนท์

หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, kanokorn.1227@hotmail.com

### บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการศึกษาถึงการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยศึกษากรณีหนี้โทษปรับทางอาญาของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ว่าหากลูกหนี้ในคดีล้มละลายต้องรับผิดชอบโทษปรับ รัฐจะได้นำคำปรับทางอาญายื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายเหมือนกับเจ้าหนี้ประเภทอื่นๆ หรือรัฐมีสิทธิจะได้รับชำระหนี้คำปรับทางอาญาเต็มจำนวนโดยไม่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย โดยเป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร และการเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และแนวทางการร่างกฎหมายล้มละลาย ของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

ผลจากการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ไม่ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งในเรื่องหนี้ที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความทางกฎหมายของศาลฎีกาอย่างแคบว่าหนี้ที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายนั้น คือหนี้ในทางแพ่งเท่านั้น ดังนั้นหนี้โทษปรับทางอาญาจึงไม่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย แต่ให้มีสิทธิบังคับเอาจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายเต็มจำนวน โดยอ้างว่าการบังคับโทษปรับทางอาญาเป็นการบังคับโดยอำนาจรัฐ ทำให้เกิดปัญหากระทบต่อสิทธิของเจ้าหนี้ผู้สุจริตในคดีล้มละลายที่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย และเป็นการใช้อำนาจรัฐที่เกินขอบเขตทำให้เอกชนได้รับความเสียหาย

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะในเรื่องการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายนอกเหนือจากที่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 บัญญัติไว้ ดังนี้ 1) แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามคำว่าหนี้ให้ชัดแจ้งไว้ใน มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยให้หมายความรวมถึง โทษปรับทางอาญา บทลงโทษ การริบทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของรัฐด้วย 2) แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องลำดับการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลายให้ชัดแจ้งไว้ใน มาตรา 130 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยให้ระบุนั้นโทษปรับทางอาญาไว้ลำดับเช่นเดียวกับเจ้าหนี้ไม่มีบุริมสิทธิ 3) แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการหลุดพ้นจากหนี้โทษปรับทางอาญาหากลูกหนี้ได้รับการปลดล้มละลายไว้ให้ ชัดเจนในมาตรา 77 โดยระบุว่าแม้ลูกหนี้ได้รับการปลดล้มละลายลูกหนี้ก็ไม่หลุดพ้นจากโทษปรับทางอาญา

คำสำคัญ: หนี้, การยื่นคำขอรับชำระหนี้, โทษปรับทางอาญา, คดีล้มละลาย



## ABSTRACT

This thesis is a study on the application for repayment of debt in a bankruptcy case according to the Bankruptcy Act B.E. 2483. The thesis studies on debt of criminal fines of debtors in a bankruptcy case that if the debtor in the bankruptcy case is liable to fine penalty, the state must bring criminal fines to file for repayment of debt in a bankruptcy case as other types of creditors in bankruptcy case or the state is entitled to full repayment of criminal fines without application for repayment of debt in a bankruptcy case. This is a documentary study and comparison with foreign law i.e. the United States, the United Kingdom, the Federal Republic of Germany and the guideline to draft a bankruptcy law of the Commission on International Trade Law.

The research found that the Bankruptcy Act B.E. 2483 is not explicitly prescribed on the debt must be applicable for repayment of debt in a bankruptcy case lead to the problem with the narrow interpretation of the law of the Supreme Court. The Supreme Court rule that the debt must be applicable for repayment of debt in a bankruptcy case is only civil debt. Therefore, the debt of criminal fines is not required to file for repayment of debt in a bankruptcy case. However, the state has the right to enforce from the property division of the debtor in a bankruptcy case in full. The reason that the penalties imposed by the state power lead to the problem affects the rights of honest creditors in a bankruptcy case that have followed the procedure of the law. Moreover, it is the exercise of state power beyond the scope of state power until the private sector has been damaged.

The research are suggestions other than those set out in the Bankruptcy Act B.E. 2483 about the application for repayment of debt in bankruptcy case as follows: (1) Amend the definition of debt as expressly provided in section 6 of the Bankruptcy Act B.E. 2483 that including debt of criminal fines, penalty and forfeiture of property for the benefit of the state. (2) Amendments to the division of property in bankruptcy are expressly provided in section 130 of the Bankruptcy Act B.E. 2483 to specify the debt of criminal fines in the same order as the creditors have no preferential. (3) Amendments to the release of debt of criminal fines if the debtor has been released from bankruptcy in section 77 clearly states that even if the debtor was insolvent debtor, the debtor is not discharged out of a criminal fines.

**Keywords:** Debt, The application for repayment of debt, Criminal fines, Bankruptcy cases

### 1. บทนำ

กฎหมายล้มละลายเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการรวบรวมและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาแบ่งแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลจะเข้าผู้กระบวนล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อลูกหนี้มีทรัพย์สินมากกว่าหนี้สิน กล่าวคือลูกหนี้มีหนี้สินสิ้นพันตัว (Insolvent) และในกรณีลูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 1,000,000 บาท ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 2,000,000 บาท โดยหนี้สินอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนไม่ว่าหนี้สินนั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม เมื่อศาลล้มละลายกลางพิจารณาได้ความจริงตามนี้ ศาลก็จะมีการสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดลูกหนี้ เจ้าพนักงาน



พิทักษ์ทรัพย์ที่เข้ามามีอำนาจในการจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกแก่ลูกหนี้ และมีอำนาจประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ส่วนบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ต้องมีหน้าที่ต้องมาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายภายในกำหนดเวลาตามที่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 91 บัญญัติไว้ หรือหากยื่นเกินกำหนดเวลาตามมาตรา 91 เจ้าหนี้มีคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลว่าเจ้าหนี้ประสงค์จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ และแสดงถึงเหตุสุดวิสัยที่ตนไม่อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ทันภายใน ตามมาตรา 91/1 หากเจ้าหนี้ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้เจ้าหนี้นี้ย่อมไม่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย

การยื่นคำขอรับชำระหนี้ที่เจ้าหนี้ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แต่คดีแพ่งนั้นอยู่ระหว่างพิจารณา เจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องทางแพ่ง หรือเจ้าหนี้ของรัฐเช่น กรมสรรพากร กรมศุลกากร หรือกรมสำนักงานประกันสังคม ก็ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้เช่นเดียวกันจะอาศัยอำนาจบังคับชำระที่ตนมีอยู่บังคับชำระหนี้ของลูกหนี้ในคดีล้มละลายไม่ได้ เจ้าหนี้ทุกคนต้องมายื่นคำขอรับชำระหนี้เพื่อรับส่วนแบ่งที่เท่าเทียมกันในคดีล้มละลาย เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายล้มละลายที่ต้องการชำระสะสางหนี้สินของลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อย่างเท่าเทียมกันและไม่เป็นการให้เปรียบแก่เจ้าหนี้รายใดรายหนึ่ง

ในเรื่องการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 นี้ ได้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการขอรับชำระหนี้ค่าปรับทางอาญา โดยศาลฎีกาได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการขอรับชำระหนี้โทษปรับทางอาญาในคดีล้มละลาย เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 5252/2559 สรุปใจความสำคัญได้ว่า “การบังคับโทษปรับเป็นการใช้อำนาจรัฐเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาแก่จำเลยที่ 1 เมื่อคดีถึงที่สุดแล้วเป็นอำนาจของศาลที่จะบังคับโทษปรับแก่จำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 245 วรรคหนึ่ง ผู้ร้องในฐานะพนักงานอัยการมีอำนาจบังคับให้จำเลยที่ 1 ชำระค่าปรับเต็มจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาการที่จำเลยที่ 1 ถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และบรรดาเจ้าหนี้ของจำเลยที่ 1 จะต้องขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 ต่อผู้คัดค้านตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 27, 91 วรรคหนึ่ง และมาตรา 94 แต่คดีนี้ศาลและผู้ร้องมิใช่เจ้าหนี้ของจำเลยที่ 1 อีกทั้งค่าปรับก็มีโทษนี้ตามที่บัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย แต่การชำระเงินค่าปรับหรือการบังคับโทษปรับเป็นการใช้อำนาจรัฐเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยศาลและพนักงานอัยการเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อให้จำเลยที่ 1 ชำระค่าปรับตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อผู้คัดค้านเช่นเดียวกับหนี้เงินในคดีแพ่ง มิฉะนั้นแล้วการลงโทษทางอาญาจะไม่ต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะกฎหมายอาญาจัดเป็นกฎหมายมหาชนว่าด้วยความผิดและโทษทางอาญาเป็นบทบัญญัติถึงความเกี่ยวพันระหว่างเอกชนกับรัฐ ทั้งการกระทำความผิดนั้นยังได้ชื่อว่ากระทบกระเทือนต่อมหาชนเป็นส่วนรวม จึงไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติล้มละลายซึ่งผู้ร้องจะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้”

จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า คำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่าค่าปรับทางอาญามีโทษนี้ที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ พนักงานอัยการไม่ใช่เจ้าหนี้การบังคับโทษปรับเป็นการใช้อำนาจรัฐเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พนักงานอัยการจึงไม่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายและให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นำส่งเงินค่าปรับเต็มจำนวน ด้วยความเคารพในคำพิพากษาศาลฎีกา ผู้ศึกษาเห็นว่ายังมีปัญหาทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หลายประการ ดังนี้



ประการแรก ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับนิยามของหนี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 เนื่องจากพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่มีนิยามคำว่าหนี้ไว้โดยเฉพาะให้มีความหมายเพียงไร ค่าปรับทางอาญาจะถือเป็นหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 หรือไม่

ประการที่สอง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการยื่นคำขอรับชำระหนี้ โทษปรับทางอาญาในคดีล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 พนักงานอัยการในฐานะรัฐไม่อยู่ในบังคับต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย และสามารถใช้อำนาจบังคับทางปกครองให้กระตุนสิทธิของเจ้าหนี้อื่นๆ ได้หรือไม่

ประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับกับบุริมสิทธิและลำดับการได้รับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย หากในคดีล้มละลายปรากฏว่าสามารถรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้แต่ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินหลักประกันของเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องดำเนินการส่งเงินค่าปรับให้แก่รัฐ โดยไม่คำนึงถึงบุริมสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้หรือไม่และค่าปรับในคดีอาญาเกี่ยวเรื่องบุริมสิทธิในคดีแพ่ง และลำดับการรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย ค่าปรับคดีอาญาจะอยู่ในลำดับใดในการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 มาตรา 130 ซึ่งบัญญัติลำดับในการแบ่งทรัพย์สินไว้ 7 ลำดับ ได้แก่ (1) ค่าใช้จ่ายในการจัดการมรดกของลูกหนี้ (2) ค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ (3) ค่าปลงศพของลูกหนี้ตามสมควรแก่ฐานะรูป (4) ค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินตามมาตรา 179 (4) (5) ค่าธรรมเนียมของเจ้าหนี้ผู้เป็น โจทก์และค่าทนายความที่ศาล หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนด (6) ค่าภาษีอากรที่ถึงกำหนดชำระภายในหกเดือนก่อนมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์และเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับก่อนมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพื่อการงานที่ได้ทำให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นนายจ้าง ตามมาตรา 257 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน (7) หนี้อื่นๆ ดังนั้นเมื่อศาลฎีกาวินิจฉัยว่าค่าปรับอาญาไม่ใช่หนี้ แล้วจะให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แบ่งเงินในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ส่งชำระค่าปรับได้อย่างไร

ประการสุดท้าย ปัญหาในการบังคับชำระหนี้ โทษปรับทางอาญาเมื่อลูกหนี้ได้รับการปลดล้มละลายไม่ว่าโดยผลของกฎหมายหรือโดยคำสั่งศาล ลูกหนี้จะหลุดพ้นจากการบังคับชำระหนี้ค่าปรับทางอาญาจากรัฐด้วยหรือไม่

ดังนั้นผู้ศึกษา จึงเห็นความสำคัญที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อหากระบวนการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการยื่นคำขอรับชำระหนี้ค่าปรับทางอาญาของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ รวมทั้งเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

## 2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีกระบวนการ ขั้นตอน ของการยื่นคำขอชำระหนี้ในคดีล้มละลาย
- 2) เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาของคำวินิจฉัยของศาลฎีกา เกี่ยวกับการยื่นคำขอรับชำระหนี้ค่าปรับทางอาญาของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย
- 3) เพื่อศึกษากฎหมายเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นคำขอรับชำระหนี้ค่าปรับทางอาญาของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย
- 4) เพื่อหาแนวทางในแก้ไขปรับปรุง มาตรการทางกฎหมายในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ โทษปรับทางอาญากับลูกหนี้ในคดีล้มละลาย



### 3. การดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความต่างๆ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ อิเล็กทรอนิกส์ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งผู้เขียนได้นำมาประมวลเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบแนวคิด หลักกฎหมาย ตลอดจนทฤษฎีทางกฎหมายที่ใช้ในกฎหมายไทย และกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อหาข้อสรุปและเสนอแนะแนวทางที่ควรปรับปรุงพัฒนากฎหมายสัมลະลายเกี่ยวกับการยื่นคำขอรับชำระหนี้ โทษปรับทางอาญาของลูกหนี้ในคดีสัมลະลายต่อไป

### 4. ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์การยื่นคำขอรับชำระหนี้ โทษปรับทางอาญาในคดีสัมลະลาย พบว่า

ประการแรกปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวนิยามของหนี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพระราชบัญญัติสัมลະลายพุทธศักราช 2483 เนื่องจากพระราชบัญญัติสัมลະลายพุทธศักราช 2483 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่มีนิยามคำว่าหนี้ไว้ โดยเฉพาะให้ความหมายเพียงไร เพียงแต่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 ว่าเมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ได้ก็แต่โดยปฏิบัติตามวิธีการที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัตินี้ แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แล้วแต่คดียังอยู่ระหว่างพิจารณา ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วคำปรับทางอาญา เกิดขึ้นได้เพราะการละเมิดกฎหมายของลูกหนี้ ซึ่งถือว่าเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ ทำให้เกิดสิทธิหน้าที่ระหว่างรัฐต้องเรียกชำระค่าปรับ และหน้าที่ของลูกหนี้ในการชำระค่าปรับ ดังนั้นคำปรับทางอาญาจึงถือเป็นหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่ง หนี้ตามพระราชบัญญัติสัมลະลายพุทธศักราช 2483 จึงมิได้มีความหมายเฉพาะหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน หรือหนี้ตามคำพิพากษา แต่ยังหมายถึงความผูกพันที่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องได้ตามกฎหมาย เช่นหนี้ที่เกิดจากการละเมิด จัดการงานนอกสั่ง หรือลากมิกควรได้ หรือหนี้ที่เกิดจากการละเมิดกฎหมายเช่น หนีภาษีอากรค้าง กรมสรรพากรยอมมีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ โดยสิ้นเชิง เมื่อฟังได้ว่า โทษปรับทางอาญานั้นเป็นโทษปรับที่รัฐสามารถเรียกให้จำเลยในคดีอาญาชำระได้โดยสิ้นเชิง และมีความประสงค์ขอรับเงินส่วนแบ่งในคดีสัมลະลาย ก็ต้องถือว่าเป็นหนี้ที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ โดยไม่มีข้อยกเว้นเช่นเดียวกับเจ้าหนี้รายอื่นๆ ในคดีสัมลະลาย

ประการที่สองปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการยื่นคำขอรับชำระหนี้ โทษปรับทางอาญาในคดีสัมลະลาย แม้ตามพระราชบัญญัติสัมลະลายพุทธศักราช 2483 จะใช้คำว่าเจ้าหนี้ ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ แต่เห็นว่ามาตรานี้มิได้มีความหมายอย่างจำกัดเฉพาะเจ้าหนี้ในมูลหนี้สิทธิเรียกร้องในทางแพ่งซึ่งจะต้องดำเนินการยื่นคำขอรับชำระหนี้เท่านั้นแต่ยังรวมถึงเจ้าหนี้ที่เป็นรัฐเช่นกรมสรรพากรที่ต้องขอรับชำระหนี้ภาษีอีกด้วย ดังนั้นหากรัฐจะดำเนินการบังคับโทษปรับทางอาญาในคดีสัมลະลายก็ต้องดำเนินการในการยื่นคำขอรับชำระหนี้เช่นเดียวกับเจ้าหนี้ของรัฐประเภทอื่นๆ อีกทั้งหลักการสำคัญในคดีสัมลະลายคือประสงค์ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียมในอัตราส่วนที่เท่ากันและเมื่อเจ้าหนี้ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีสัมลະลายเจ้าหนี้ย่อมหมดสิทธิที่จะไปฟ้องร้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งหรือบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้มาเป็นของตนฝ่ายเดียวหากมีทรัพย์สินของลูกหนี้เจ้าหนี้ในคดีสัมลະลายจะต้องดำเนินการแจ้งต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อรวบรวมนำมาแบ่งแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ถือว่าเจ้าหนี้แต่ละรายในคดีสัมลະลายต้องให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติตาม ขั้นตอนของพระราชบัญญัติสัมลະลายพุทธศักราช 2483 และไม่ใช่สิทธิของตนที่มีอยู่ฟ้องร้องดำเนินคดีแพ่ง หรือร่วมกันยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินเพื่อกระทบ



สิทธิของเจ้าหนี้รายอื่นๆ ไม่ให้ได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินดังกล่าวการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย จึงเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริตซึ่งเป็นหลักการที่เจ้าหนี้จะต้องได้รับการคุ้มครอง

ประกอบกับรัฐ มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคมโดย อาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือในการกำหนดความสัมพันธ์ สิทธิ หน้าที่ของสมาชิกในสังคม และเป็นเครื่องมือในการตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในสังคม โดยอาศัยหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรมและรัฐต้องไม่มุ่งหวังทำให้ตนได้ประโยชน์กว่าเอกชน เมื่อเปรียบเทียบความเสียหาย ระหว่างเจ้าหนี้ในคดีล้มละลายจะได้รับชำระหนี้อย่างเท่าเทียมกัน กับ รัฐซึ่งไม่สามารถบังคับโทษปรับทางอาญากับลูกหนี้ได้นั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าเจ้าหนี้ในคดีล้มละลายย่อมได้รับความเสียหายมากกว่ารัฐอยู่แล้ว เพราะการที่เจ้าหนี้ในคดีล้มละลายมีหนี้สินกับลูกหนี้ได้ลงทุนให้ลูกหนี้กู้ยืมเงินทำธุรกิจ หรือ ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค หากยินยอมให้รัฐบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายโดยมีสิทธิเหนือเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายและรัฐมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายล้มละลายที่เป็นบทบัญญัติเฉพาะกำหนดให้ต้องปฏิบัติตาม ย่อมทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมตามบทบัญญัติของกฎหมาย นอกจากนี้ยังกระทบถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมด้วย ซึ่งโดยทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและเอกชนนั้น รัฐจะต้องไม่มีเจตนาหรือมุ่งหวังให้ตนได้ประโยชน์มากกว่าเอกชนการที่ศาลฎีกาในคดีอาญาได้วินิจฉัยว่า พนักงานอัยการไม่ใช่เจ้าหนี้และคำปรับทางอาญาไม่ใช่หนี้เงินในคดีแพ่งจึงไม่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย แต่ยังคงให้สิทธิแก่พนักงานอัยการให้ได้รับชำระหนี้กับทรัพย์สินที่รวบรวมไว้ในคดีล้มละลาย จึงเป็นการให้สิทธิแก่พนักงานอัยการ โดยไม่มีบทกฎหมายใดให้อำนาจไว้

ประการที่สาม ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับบุริมสิทธิและลำดับในการได้รับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 มาตรา 94 ได้กำหนดไว้ว่าเจ้าหนี้ไม่มีประกันอาจขอรับชำระหนี้ได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ แม้ว่าหนี้นั้นจะยังไม่ถึงกำหนดชำระหรือมีเงื่อนไขก็ตาม และในมาตรา 95,96 ได้บัญญัติสิทธิเกี่ยวกับเจ้าหนี้มีประกันในคดีล้มละลาย ซึ่งการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลายต้องเป็นไปตามลำดับที่พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 กำหนดไว้ กล่าวคือ อันดับแรกเจ้าหนี้มีประกันย่อมมีบุริมสิทธิในการได้รับชำระหนี้ในทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันก่อนเจ้าหนี้รายอื่นในคดีล้มละลาย จากนั้นหากมีเงินเหลือภายหลังชำระหนี้หลักประกัน หรือสามารถรวบรวมทรัพย์สินอื่นๆ นอกจากทรัพย์สินหลักประกันในคดีล้มละลายได้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงจะแบ่งให้เจ้าหนี้ตามลำดับที่บัญญัติไว้ในมาตรา 130 (1) – (7) ได้แก่ (1) ค่าใช้จ่ายในการจัดการมรดกของลูกหนี้ (2) ค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ (3) ค่าปลงศพของลูกหนี้ (4) ค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินตามมาตรา 179 (4) (5) ค่าธรรมเนียมของเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์และค่าทนายความตามที่ศาล หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนด (6) ค่าภาษีอากรที่ถึงกำหนดชำระภายในหกเดือนก่อนมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับก่อนมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพื่อการทำงานที่ได้ทำให้ลูกหนี้ ซึ่งเป็นนายจ้างตามมาตรา 257 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน (7) หนี้อื่นๆ ซึ่งเป็นกรณีที่พระราชบัญญัติล้มละลายได้กำหนดลำดับเกี่ยวกับบุริมสิทธิในการแบ่งทรัพย์สินไว้ โดยเฉพาะแล้ว ดังนั้นจึงไม่นำเรื่องบุริมสิทธิในคดีแพ่งมาใช้ถือ ต่อมาจึงเป็นการแบ่งให้แก่เจ้าหนี้โดยสิทธิตามมาตรา 130 ทวิ หากมีเงินเหลือจึงเป็นเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสามีภรรยาของลูกหนี้ตามมาตรา 129 และลำดับสุดท้ายหากแบ่งให้แก่เจ้าหนี้ข้างต้นได้รับชำระหนี้ครบถ้วนแล้วจึงแบ่งให้แก่ลูกหนี้ในคดีล้มละลาย



จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่าพนักงานอัยการมีสิทธิเรียกให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นำส่งเงินจาก  
กองทรัพย์สินในคดีล้มละลายไปชำระค่าปรับเพิ่มเติมจำนวนตามคำพิพากษา โดยไม่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ นั้น ทำให้มี  
ประเด็นปัญหาข้อกฎหมายตามมาอีกประการหนึ่งว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องนำเงินในกองทรัพย์สินคดี  
ล้มละลายที่รวบรวมได้ไปชำระค่าปรับในคดีอาญา โดยไม่ต้องคำนึงถึงลำดับการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลายหรือ  
อย่างไร ค่าปรับทางอาญา เกิดจากการละเมิดกฎหมายซึ่งลูกหนี้ในคดีล้มละลายได้กระทำและศาลมีคำพิพากษาให้  
ลูกหนี้ชำระค่าปรับ ดังนั้นค่าปรับทางอาญาจึงถือเป็นหนี้ และถือเป็นหนี้ที่ขึ้นจากนิติเหตุ ไม่ใช่เกิดจากนิติกรรม  
ในทางแพ่ง ค่าปรับทางอาญาจึงได้มีบุริมสิทธิเหนือกว่าหนี้อื่นๆ แต่อย่างไรก็ตาม เพียงแค่มีสิทธิที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้  
อย่างเจ้าหนี้ไม่มีประกันโดยทั่วไปเท่านั้น

ดังนั้น ในคดีล้มละลายหากพนักงานอัยการจะได้รับชำระหนี้เงินค่าปรับทางอาญาในคดีล้มละลาย แค่แสดง  
คำพิพากษาในคดีอาญาให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบและให้นำส่งเงินจากกองทรัพย์สินในคดีล้มละลายนั้นให้  
พนักงานอัยการเลขย่อไม่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายนั้นจะต้องมีการ ยื่นคำ  
ขอรับชำระหนี้ ตรวจสอบชำระหนี้ การโต้แย้ง การสอบสวน การพิจารณาทำคำสั่ง หรือพิจารณาทำความเข้าใจ  
เสนอศาล ของเจ้าหนี้แต่ละราย ซึ่งหากจะยกเว้นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวย่อมไม่เป็น  
ธรรมต่อเจ้าหนี้รายอื่น และหากจะให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นำส่งเงินชำระค่าปรับโดยไม่ต้องคำนึงถึงหลักเรื่องการ  
แบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลายก็ไม่มีความหมายให้อำนาจกระทำได้ เพราะลำดับการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลาย  
จะต้องดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด หากทำนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ ย่อมเป็นการ  
ปฏิบัติหน้าที่เกินขอบเขตได้

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ที่ศาลฎีกาดังกล่าววินิจฉัยว่าพนักงานอัยการไม่ใช่เจ้าหนี้ในทางแพ่งของลูกหนี้ นั้นไม่  
ถูกต้อง เพราะพนักงานอัยการก็มีฐานะเสมือนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและมูลเหตุในการลงโทษปรับทางอาญาเกิดจาก  
การที่ลูกหนี้ละเมิดกฎหมาย พนักงานอัยการจึงมีหน้าที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย  
ล้มละลายต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา 27 และมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483  
เช่นเดียวกับหน่วยงานของรัฐหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งมีฐานะเสมือนเจ้าหนี้ เช่นกรมสรรพากร สำนักงานประกันสังคม  
กรุงเทพมหานคร เทศบาล เป็นต้น มิเช่นนั้นพนักงานอัยการย่อมไม่มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการแบ่ง  
ทรัพย์สินในคดีล้มละลาย

จึงสรุปได้ว่า ค่าปรับทางอาญาไม่ใช่บุริมสิทธิที่จะทำให้พนักงานอัยการมีสิทธิได้รับชำระหนี้โดยครบถ้วน  
ก่อนเจ้าหนี้รายอื่นในคดีล้มละลายโดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้และไม่มีความหมายให้พนักงานอัยการได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่น  
เหมือนอย่างเจ้าหนี้มีประกันในคดีล้มละลายแต่อย่างใด

ประการที่สี่ปัญหาข้อกฎหมายในการบังคับชำระหนี้ค่าปรับเมื่อลูกหนี้ได้รับการปลดล้มละลายตาม  
พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ได้บัญญัติลูกหนี้ได้รับการปลดล้มละลายตามมาตรา 67/1 บัญญัติว่า “  
เมื่อศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายแล้ว บุคคลล้มละลายอาจได้รับการปลดจากล้มละลายเมื่อศาลได้มีคำสั่งปลดจาก  
ล้มละลายตามมาตรา 71 หรือเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 81/1 ” ซึ่งจะเห็นได้ว่าการปลดล้มละลายนั้นมีอยู่ 2  
กรณี คือปลดโดยพ้นของกฎหมายหากลูกหนี้ล้มละลายครบกำหนด 3 ปี หรือกรณีหยุดนับระยะเวลาที่จะขยายเป็น 5  
ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลายลูกหนี้ก็จะได้รับการปลดล้มละลายโดยผลของกฎหมาย และอีกกรณีหนึ่ง  
คือการปลดล้มละลายด้วยคำสั่งศาลหากกรณีนี้ที่เข้าเหตุที่ศาลจะสั่งให้ปลดล้มละลายได้ ตามมาตรา 71 แห่ง



พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 ซึ่งผลของการปลดล้มละลายนั้นทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวง อันพึงชำระหนี้ได้ เว้นแต่หนี้เกี่ยวกับภาษีอากร หรือจังกอบรัฐบาล หรือเทศบาล และหนี้ซึ่งเกิดขึ้นโดยความ ทุจริตถือ โกงซึ่งบุคคลล้มละลายมีส่วนเกี่ยวข้องสมควรตามมาตรา 77 พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 ผู้ ศึกษาเห็นว่า แม้ว่าลูกหนี้การปลดล้มละลายจะทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวงที่อาจชำระหนี้ได้ แต่ก็มี หนี้บางประเภทที่ลูกหนี้ไม่อาจหลุดพ้นได้ด้วยการปลดล้มละลาย ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 77 หนึ่งในหนี้ที่ลูกหนี้ จะไม่หลุดพ้นนั้นคือ หนี้ภาษีอากร หรือจังกอบรัฐบาล หรือเทศบาล จะหลุดพ้นจากการล้มละลายไม่ว่ากรณีใด โทษ ปรับทางอาญาเป็นความผิดเฉพาะตัวของลูกหนี้ หากอยู่ในอายุความทางอาญา โทษปรับมีอยู่อย่างไรก็ยังมีอยู่ อย่างนั้น ซึ่งเมื่อเทียบกับบทบัญญัติกฎหมายล้มละลายของไทยในเรื่องการปลดลูกหนี้จากการล้มละลาย บัญญัติ ยกเว้น กรณีหนี้ภาษีอากรหรือจังกอบรัฐบาลที่ลูกหนี้ไม่สามารถหลุดพ้นได้ด้วยการปลดล้มละลาย ซึ่งหนี้ภาษีอากรมี ลักษณะเป็นการบังคับชำระหนี้โดยรัฐเช่นเดียวกับโทษปรับทางอาญาจึงสามารถเทียบเคียงกับหนี้ภาษีอากรดังที่กล่าว ไว้ข้างต้นว่าลูกหนี้ไม่สามารถหลุดพ้นได้ด้วยการปลดล้มละลายเช่นเดียวกัน ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า หากลูกหนี้ในคดี ล้มละลายได้รับการปลดจากการล้มละลายก็ไม่สามารถหลุดพ้นจากการบังคับโทษปรับทางอาญาได้ หากอยู่ในอายุ ความคดีอาญา

จากการวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายของไทยเกี่ยวกับการชำระหนี้โทษปรับทางอาญาในคดีล้มละลาย เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการชำระหนี้โทษปรับทางอาญาในคดีล้มละลาย ได้แก่ ประเทศ สหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี รวมถึงแนวทางการร่างกฎหมาย ล้มละลายของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่ากฎหมายล้มละลายของ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความเหมาะสมต่อการนำมาเป็นต้นแบบเพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมายล้มละลายของไทยมาก ที่สุด เนื่องจากกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งให้ขยายความคำว่าหนี้ในคดี ล้มละลายว่าให้ความถึงหนี้ค่าปรับ บทลงโทษ การริบทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์ของรัฐ ทำให้เกิดความชัดเจนในการ บังคับใช้กฎหมาย รัฐไม่สามารถใช้อำนาจหรือดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ ซึ่งหากกฎหมายล้มละลายของไทยได้บัญญัติ ถึงเรื่องหนี้ในคดีล้มละลายไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 อย่างชัดแจ้งเหมือนดังเช่นกฎหมาย ล้มละลายของประเทศไทยซึ่งบัญญัติไว้ใน US Code Title 11 มาตรา 523 (a) (7) ก็จะสามารถแก้ปัญหาใน เรื่องการยื่นคำขอชำระหนี้โทษปรับทางอาญาในคดีล้มละลายได้

อีกประการหนึ่งในเรื่องการหลุดพ้นจากการบังคับโทษปรับทางอาญาหากลูกหนี้ได้รับการปลดหนี้ประเทศ สหรัฐอเมริกาได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าแม้ลูกหนี้จะได้รับการปลดหนี้แต่ไม่สามารถหลุดพ้นจากการบังคับโทษปรับทาง อาญาได้นั้น จากการศึกษาพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 ยังไม่มีบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้เลยแต่อย่างใดจึง เห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะนำกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องการยื่นคำ ขอชำระหนี้โทษปรับทางอาญา ซึ่งเกิดขึ้นในประเทศไทย

## 5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการยื่นคำขอชำระหนี้โทษปรับทางอาญาในคดีล้มละลายของ ประเทศไทยนั้นพบว่าปัญหาเกิดจากการที่พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 ไม่ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง เกี่ยวกับเรื่องหนี้ที่ต้องชำระหนี้ในคดีล้มละลาย จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความทางกฎหมายของศาลฎีกา





อย่างแค่ว่าหนี้ที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายนั้น คือหนี้ในทางแพ่งเท่านั้น ดังนั้น โทษปรับทางอาญาจึงไม่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย แต่ให้มีสิทธิบังคับเอาจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายเต็มจำนวน โดยอ้างว่าการบังคับโทษปรับทางอาญาเป็นการบังคับโดยอำนาจรัฐ ทำให้เกิดปัญหากระทบต่อสิทธิของเจ้าหนี้ผู้สุจริตในคดีล้มละลายที่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย และเป็นการใช้อำนาจรัฐที่เกินขอบเขตทำให้เอกชนได้รับความเสียหาย

เมื่อได้วิเคราะห์กฎหมายต่างประเทศ รวมถึงแนวทางการร่างกฎหมายล้มละลายของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ในประเด็นปัญหาว่าโทษปรับทางอาญาทางต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้เช่นเดียวกับเจ้าหนี้อื่นในคดีล้มละลายหรือไม่นั้น เห็น ว่ากฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา เหมาะสมกับการเป็นกฎหมายแม่บทที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยให้มีความชัดเจน และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายมากที่สุดเนื่องจากมีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับยื่นขอรับชำระหนี้โทษปรับทางอาญาในคดีล้มละลาย

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายกฎหมายเกี่ยวกับการยื่นคำขอรับชำระหนี้โทษปรับทางอาญา ในประเด็นเรื่องขยายความคำว่าหนี้ที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายว่าให้รวมหนี้ถึงหนี้ค่าปรับทางอาญา รวมถึงเรื่องลำดับการชำระหนี้โทษปรับทางอาญาโดยบัญญัติไว้โดยชัดเจนว่าอยู่ในลำดับการแบ่งทรัพย์สินเหมือนกับเจ้าหนี้ไม่มีประกันซึ่งไม่มีบุริมสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่น นอกจากนี้ยังเห็นควรบัญญัติไว้ชัดเจนว่าแม้ลูกหนี้จะพ้นจากการล้มละลายก็ไม่สามารถหลุดพ้นจากการบังคับชำระหนี้โทษปรับทางอาญา ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483

ประการแรก แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามคำว่าหนี้ให้ชัดเจนไว้ใน มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 ดังนี้

มาตรา 6 เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“หนี้” ให้หมายความรวมถึง โทษปรับทางอาญา บทลงโทษ การริบทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของรัฐด้วย

ประการที่สอง แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องลำดับการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลายให้ชัดเจนไว้ในมาตรา 130 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 ดังนี้

มาตรา 130 การแบ่งทรัพย์สินแก่เจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย ให้แบ่งให้เจ้าหนี้และชำระหนี้สินตามลำดับดังนี้

(1) หนี้ของเจ้าหนี้มีประกันที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้เหนือทรัพย์สินเป็นหลักประกันตามมาตรา 95 มาตรา 96 และมาตรา 97

(2) ค่าใช้จ่ายในการจัดการมรดกลูกหนี้

(3) ค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้

(4) ค่าปลงศพลูกหนี้ตามสมควรแก่ฐานะานุรูป

(5) ค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินตามมาตรา 179 (4)

(6) ค่าธรรมเนียมของเจ้าหนี้ผู้เป็น โจทก์และค่าทนายความตามที่ศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนด

(7) ค่าภาษีอากรที่ถึงกำหนดชำระภายในหกเดือนก่อนมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับก่อนมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพื่อการทำงานที่ได้ทำให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นนายจ้างตามมาตรา 257 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน



(8) หนี้อื่นๆ รวมถึงหนี้โทษปรับทางอาญา บทลงโทษ การริบทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของรัฐด้วย ถ้ามีเงินไม่พอชำระเต็มจำนวนหนี้ในลำดับใด ให้เจ้าหนี้ในลำดับนั้นได้รับเฉลี่ยตามส่วน

ประการที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการหลุดพ้นจากหนี้โทษปรับทางอาญาหากลูกหนี้ได้รับการปลดล้มละลายไว้ให้ชัดเจนในมาตรา 77 ของพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 ดังนี้

มาตรา 77 คำสั่งปลดล้มละลายทำให้บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากหนี้ที่ปวงอันพึงขอรับชำระหนี้ได้ เว้นแต่

- (1) หนี้เกี่ยวกับภาษีอากร หรือจังกอบรัฐบาลหรือเทศบาล
- (2) หนี้ซึ่งเกิดขึ้นโดยความทุจริตถือโกงของบุคคลล้มละลาย หรือหนี้ซึ่งเจ้าหนี้ไม่ได้เรียกร้องเนื่องจากความทุจริตถือโกงซึ่งบุคคลล้มละลายมีส่วนเกี่ยวข้องข้อสมรู้
- (3) หนี้โทษปรับทางอาญา บทลงโทษ การริบทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของรัฐ

#### เอกสารอ้างอิง

กรมบังคับคดี. (2547). *แนวทางการร่างกฎหมายล้มละลายของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้า ระหว่างประเทศ แห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติธรรมพริ้นติ้ง.

กรมบังคับคดี. (2558). *โครงการยกระดับการบังคับคดีล้มละลายให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จิตติ ดิงศภัทย์. (2553).

จิตติ ดิงศภัทย์ และชล ชีรกุล. (2503). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา 241 ถึงมาตรา 452*. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา.

จี๊ด เศรษฐบุตร. (2546). *หลักกฎหมายแพ่ง ลักษณะหนี้ (พิมพ์ครั้งที่ 14)*. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา และวารสารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปรีชา พานิชวงศ์. (2536). *กฎหมายล้มละลาย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์.

วิชา มหาคุณ. (2549). *กฎหมายล้มละลายฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.

เอื้อน ขุนแก้ว. (2550). *กฎหมายล้มละลาย (พิมพ์ครั้งที่ 14)*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

Israï, Jona. (2004). *European Cross-Border Insolvency Regulation: A Critical Appraisal of Council Regulation 1346 2000 on Insolvency Proceedigm of Cooperation and a Comititas Europaea*. (Ph.D.Diss., Europaea University Institute).

Litvinoff, Saul. (1969). *Louisiana Civil Law Treatise: Obligations Book 1*. St. Paul, Minn: West,